

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrt leta K 2.50. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravništvo Ljubljana, Ilirska ulica številka 22., I. nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo, in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so pošiljane prosto. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Vabilo.

Podpisani proponenti sklicujejo

I. glavno ustanovno skupščino Unije slovenskih rudarjev

ki se bo vršila v soboto, dne 1. in v nedeljo dne 2. februarja 1919, v prostorih »Delavskega doma« v Trbovljah.

Zborovanje se prične dne 1. februarja točno ob 9. uri dopoldne.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev zborovanja po proponentih;
2. Volitev: a) predsedstva, b) komisije za pregledanje mandatov, za predlaganje članov načelstva in kontrole;
3. Poročilo o situaciji. Poročevalec s. Čobal;
4. Čitanje in odobrenje pravil ter upravnega pravilnika;
5. Organizacija in taktika. Poročevalec s. Čobal.
6. Plačilne pogodbe in delavni redi. Poroča s. Sitar;
7. Rudarsko zavarovanje. Poroča s. Sitar;
8. Volitev: a) unijskega načelstva, b) širšega odbora, c) kontrole.
9. Raznoterosti.

Odbori podružnic naj gredo takoj na delo in izvolijo po naslednjem ključu delegate, in sicer: Zagorje 3, Trbovlje 5, Hrastnik 2, Krmelj in Mirna skupaj 1, Kočevje 1, Idrija in Spodnja Idrija 1, Zabu-kovca 1, Velenje 1, Leše 1, Črna 1, Rajhenburg 1, Možice 1, skupno 19 delegatov. Poleg tega se udeleži zborovanja revirni odbor, zastopnik strokovne komisije v Ljubljani, uredništvo lista »Delavec« in lista »Naprej« ter upravni zaupniki Unije slovenskih rudarjev.

Vsi delegati morajo priti pravočasno v Trbovlje.

Morebitni predlogi, o katerih naj bi se na tem zborovanju razpravljalo, se morajo vsaj 8 dni pred zborovanjem poslati Uniji slovenskih rudarjev v Trbovljah.

Vodstvo podružnic in vplačevalnic prosimo, naj delegate takoj izvolijo. Izvoljene delegate je nemudoma naznaniti na naslov: Anton Ule, »Delavski dom« v Trbovljah. Temu sodruhu naj se obenem tudi naznani, če je izvoljenemu delegatu potrebno preskrbeti prenočišče ali ne.

Vsak delegat naj prinese s sabo mandat, ki mora biti overovljen po vodstvu podružnice.

Za pripravljalni odbor Unije slovenskih rudarjev

Anton Ule, Melhior Čobal, Ignacij Sitar.

Sklep

Vseslovenske soc. dem. konference v Ljubljani, dne 19. januarja 1919.

Resolucija o političnem položaju in taktiki.

Jugoslovanska soc. dem. stranka izreka na svoji vseslovenski konferenci dne 19. januarja glede svojega bodočega delovanja sledeča vodilna načela:

Pozdravljamo in zahtevamo narodno popolnoma ujedinjeno in notranje konsolidirano državo SHS, ker smatramo tako državo kot predpogoj uspešnega boja za socializem in demokratizem. Mislimo pa, da naj se v kulturnem oziru vsak jugoslovanskih rodov razvija na svoji prirodni podlagi ob vednem upoštevanju in naslanjanju na celotno Jugoslavijo.

Glede »ločitve cerkve od države« pa stojimo na stališču, da naj bo svobodna cerkev v svobodni državi. Cerkev naj izvršuje svoje versko poslanstvo nemoteno od države pri onih, ki jo potrebujejo in si žele njenega poslanstva, a država naj brani versko svobodo posameznikov in cerkve proti vsakršnemu nasilju. V kolikor nastopajo cerkveni služabniki politično, naj veljajo za nje iste pravice in dolžnosti, kakor za vsakega drugega državljanca. Razlastitev cerkvenega veleposilstva vseh veroizpovedanj je izvršiti v tem smislu, da je urediti gospodarske strani cerkvenih organizacij tako, da bo vsaka gospodarsko neodvisna od države.

V političnem oziru smo republikanci in stojimo na stališču političnega demokratizma s svojim večinskim načelom in parlamentarnim sistemom, odklanjamo pa v dnevnem boju vsako nasilje manjšine proti večini.

Združitev vseh socialističnih strank v državi SHS je nujno potrebna. Z ozirom na posebnosti, v katerih smo dosedaj živeli, je začasno urediti skupen organ, ki naj vodi enotno socialistično politiko v državi SHS in ki naj pripravlja enotno delavsko gibanje ter spojitev obstoječih soc. dem. strank v Jugoslovansko soc. dem. stranko.

V svrhu konsolidiranja razmer na Balkanu ponavljamo zahtevo po balkanski federaciji v smislu belgrajskih sklepov iz leta 1910. Nujno je, da pridemo na Balkanu le tako do trajnega miru, ki ga za gospodarski in socialni razvoj krvavo potrebujemo.

V gospodarskem oziru bomo nastopali vedno in povsod za socializacijo, v prvi vrsti za razlastitev veleposestev, poddržavljenje rudnikov, fužin in železnic ter sploh veleindustrije. Socializacija se mora vršiti v soglasju z danimi pogoji, mi podudarjamo z družno obliko gospodarstva, ki naj direktno veže proizvajalca in uživalca.

Veliko važnost polagamo na radikalno socialno zakonodajo, ki naj zabrani izkoriščanje ubožnega ljudstva po kapitalistih. Zato pozivljamo delavsko ljudstvo, da se intenzivno peča z dogodki v socialnem in gospodarskem boju med delavskim na eni in izkoriščajočim razredom na drugi strani.

Z ozirom na dejstvo, da je nastal v naši vasi velik socialni prepad med posestniki-kmeti ter med bajtarji in kmet-skimi delavci, z ozirom na to, da mnogo malih kmečkih ljudi želi priti v soc. dem. stranko, izreka konferenca potrebo, da izvrševalni odbor izdela program za kmet-sko ljudstvo, da ga pritegnemo v naše vrste.

Konferenca dalje protestira proti italijanski okupaciji jugoslovanskih pokrajin ter obsoja njene nečloveške metode. Konferenca ne prizna samovoljnega okupacijskega čina kot pravno veljavno činjenico ter pozdravlja strankino vodstvo, da naveže stike v svrhu razgovora in sporazuma z onimi strujami svetovnega in italijanskega socializma, ki so pripravljene rešiti vprašanje spornih ozemelj brez ozira na izvedeno okupacijo. Konferenca ponavlja svojo izjavo glede razmer v Koroški ter zahteva, da se uredi narodnostna meja v smislu pravičnosti in da se čim prej konča to žalostno krvoprelitje, konstatira pa, da je sedanji odpor z naše strani izzvan po nemških vojaških četah, ki so udrle v čisto slovenske kraje — obžaluje obenem dejstvo, da so nemški socialni demokratje pritrčili imperialistični težnji nemških nacionalcev, da ves slovenski del Koroške — izvzemši občine Jezerko — pripada pod nemško republiko kot nemško ozemlje.

Delavska perspektiva v novi domovini.

Z velikim veseljem so pozdravljali nekdanji avstrijski in ogrski delavci osvoboditev narodov v starí dunavski monarhiji. Mislili so, sporno jabolko se s tem reši in potem bomo imeli eno samo fronto, fronto proti kapitalističnemu zatiranju in izkoriščanju. Za delavstvo je bila po vsej pravici to vedno glavna fronta, zakaj delavstvo od narodove svobode ne bo imelo posebne materialne koristi. Če se je nehal narodnostni boj, ki je bil naperjen proti zatiranju po fužih, se pa zato osredotoči kapitalistični boj zdaj bolj krepko proti delavstvu. Pri nas ni namreč le malo razvit kapitalizem, marveč je ta kapitalizem tudi v rokah ljudij, ki nimajo prav nobene zmisla za socialni napredek. Ta gospoda je živela v svojih mafenkostnih razmerah in uživala življenje, nikdar se pa ni brigala za socialen razvoj, živela je v starih tradicijah kot okostenela mumija, ki jo sedaj pač zbuja osvoboditev izpod tujeja jarma, ki se pa prav nič ne orientira. Zbujena je mumija in tisto življenje hoče imeti, ki ga je imela pred stoletij: gospodstvo, oblast na eni strani, na drugi strani pa slepo pokorščino — podložništvo. Vse to nam dokazujejo najnovejši dogodki. In najbolj reakcionarni element tvorijo tukaj jugoslovanski demokrati (liberalci) in hrvaške meščanske stranke, ki iščejo izhoda in spletkarijo, kako bi spravili socialnodemokracijo ob vpliv pri vodstvu in ustanovitvi te nove države. Dogovore glede ljubljanskih občinskih volitev, dogovor glede pokrajinske vlade, dogovor glede Državnega veča; vse so vsaj deloma ovrgli, tako da

nitni en dogovor med strankami pravzaprav še ni obveljal. To niso politične duhovitosti, marveč navadne verolomne spletkarije meščanskokapitalističnih strank proti delavstvu. Ob naglem prevratu se niso zavedale meščanske stranke svojega položaja; pričenjajo se polagoma orientirati in napenjajo vse svoje moči, kako bi spravile finančno najmočnejše in politično najbolj nazadnjaške elemente v vse korporacije. Ti elementi hočejo že pred konstituantno zasedbi v državnem veču največ in najvarnejša mesta.

Iz vsega tega sledi, ker se protidelavski elementi združujejo prav naglo in dosledno, da bomo dobili v novi državi parlamentarno zastopstvo, ki bo sprejelo odločen boj proti delavstvu. Pozorni moramo biti, ker vemo, da je Jugoslavija agrarna država, gospodarsko in socialno še nerazvita, reakcionarna. Zaradi tega prav posebno pozdravljamo, da se delavstvo strokovno in politično pridno organizira. Potrebovali bomo organizacije, delati bomo morali, ker imamo hudega nasprotnika.

Za tobačno delavstvo.

V sredo dne 15. t. m. dopoldne je potrpežljivost tobačnega delavstva priklopila do viška. Demonstrativno se je zbralo delavstvo, osobito delavke, pred vodstveno pisarno. Na licu mesta izvoljena deputacija je šla k tov. vodstvu ter povedala želje in zahteve delavstva. Na odredbo tov. vodstva se je takoj izvolila po oddelkih deputacija iz 12 oseb, 10 delavk in 2 delavca, kateri so takoj z ravnateljem in podravnateljem na čelu odšli na narodno vlado. G. poverjenik dr. Kuvkovec je zagotovil, da se bo enkratna nabavna podpora izplačala, in sicer v tisti izmeri kakor zadnjikrat. Vse drugo, kar se je po tovarni govorilo o povišanju plač ali vojnih doklad, je pa še vse negotova stvar. Od tu je šla deputacija k županu g. dr. Tavčarju kot poverjeniku za prehrano, obljubil je, da bo nakazal za tob. delavstvo nekaj špeha ali masti.

Na podlagi teh dogodkov je sklicala strokovna zveza tob. delavk in delavcev v Ljubljani, v petek dne 17. t. m. v restavracijski prostori Narodnega doma, shod tobačnega delavstva. Shod je bil jako dobro obiskan, prostori so bili do zadnjega kotička napolnjeni. K dnevnemu redu je prvi poročal tovariš A. Rozman o uspehih zgoraj omenjene deputacije. O pomenu delavske organizacije je govoril sodr. Kocmur. V daljšem govoru je ta opisal pomen in koristi strokovne organizacije, zakaj tudi tob. delavstvo ne bo brez močne in enotne strokovne organizacije nič doseglo. Navedel je uspehe dobro strokovno organiziranega delavstva drugih strok. Navzoči so z vidnim zanimanjem in odobravanjem sledili govornikovim izvajanjem, k koncu je pozivljial navzoče, naj gredo vsi na delo za strokovno organizacijo, ker le, ako bo tob. delavstvo strnjeno v močno falango, bo šlo od uspeha do uspeha. Predsednik Jos. Zupan je končno pozivljiajoč navzoče na delo za organizacijo zaključil shod.

Delavke in delavci! Vojna je minula, stara Avstrija je razrušena, za državne uslužbenice je nastala čisto nova fronta, prej smo se obračali z našimi težnjami na Dunaj, a vbodoče, kakor kaže, pa se bomo obračali v Beograd. Časi so in bodo resni za nas, pot bode s trnjem posuta in le z močno in enotno strokovno organizacijo bomo porušili vse zapreke. V zadnjih dneh je že jako lepo številno delavk in delavcev pristopilo k organizaciji. Torej brez pomisleka vsi v strokovno organizacijo!

Sirite naš list „Delavec“!

Žrtvi revolucije.

V Nemčiji so se razvili boji med neodvisnimi in večinskimi socialisti. Šlo je za taktiko: Večina hoče socializiranje razvojnim putem, manjšina pa hoče preurediti socialno družbo z diktaturo proletariata. Boj je torej za taktiko. Stara resnica Zgodovine pa je, da zahteva vsaka revolucija žrtve, vsak socialnogospodarski preporod, ki hoče premagati ovire starega socialnega nereda.

Najprej se je izvedla v Veliki Rusiji diktatura proletarijata. Ob žrtvah seveda, vendar so pa bili borilci za svoje ideale idealisti, ki so s svojo odločnostjo premagali ovire in še danes gospodarijo v Rusiji. Vesti o zločinih, ki so jih povzročali baje boljševiki, so pretirane, branili so se proti reakciji in v tej reakciji so padle žrtve.

Prav tako gibanje so vprizorili v Nemčiji špartakovci. Na eni strani je socialnodemokratska večina pod vodstvom Eberta in Scheidemanna, ki hoče ustavnim putem dati Nemčiji novo socialno smer družbe. Na drugi strani pa so pod vodstvom Liebknechta revolucionarci, kakor je bila tudi Roza Luksemburgova, ki so hoteli izvesti socializiranje Nemčije enako kakor ruski boljševiki z diktaturo proletarijata. Na mesto popolne enakopravnosti vseh razredov hočejo torej uvesti boljševiki gospodstvo delavskih razredov in izvesti popolno enakost in s silo odpraviti vse družabne razlike.

V borbi med tema dvema smerema v Nemčiji, ki je bila silno ljuta in ki še ni prenehala, sta padla kot žrtvi Karl Liebknecht in Roza Luksemburgova. Ko je upor spartakovcev bil že domala preprečen po daljših bojih, sta hotela oba ubežati iz Berlina v Lipsko, kjer so ju po nalogu vlade ujeli. Pri aretaciji sta bila oba umorjena, ali je bila straža preslaba, ali je bil zločin, o tem še vesti niso dognane. Luksemburgova je bila pobita, Liebknecht pa ustreljen, ko je hotel v zmedu uiti.

Stranki, ki sta nekđaj delali skupaj, ni še dolgo tega, sta omadeževali razliko med seboj, sedaj še s krvjo. Razliko in nasprotstvo poostrija obe žrtvi in to je žalostna usoda revolucije, ki se maščuje nad nemškimi proletarskim ljudstvom: Obe socialistični stranki hočeta isti smoter, a metoda boja, kako prideta do njega, je razdvojila socialistične bojne vrste in postavila drugo proti drugi. To nasprotje pohrušča sedaj še smrt voditeljev.

Z Liebknechtom in Rozo Luksemburgovo je izgubil proletarijat nemški do fanatizma vnete borilce za socializem in mednarodno bratstvo proletarijata. Žrtve so padle, a socializem ni padel in ne pade, marveč koraka svojo pot!

Domači pregled.

Delegati podružnic Unije slovenskih rudarjev, ki se udeležijo glavne ustanovne skupščine v Trbovljah naj prineso sabo društvene (podružnične) štamplije. Zamenjali se jim bodo za nove.

Člani bolniških blagajen in bratovskih skladnic, ki so odborniki teh zavodov, se opozarjajo, da se v Ljubljani snuje Zveza bolniških blagajen na slovenskem ozemlju, kateri lahko pristopijo vse okrajne, obratne, zadružne in društvene bolniške blagajne in bratovske skladnice. Temejljem naredbe poverjeništvu za socialno skrbstvo se pristop lahko zgodi na sklep načelstva, kateri sklep pa je treba predložiti prvemu občnemu zboru, da ga naknadno odobri. Pri obratnih bolniških blagajnah in bratovskih skladnicah je za pristop potrebno tudi pritrđilo obratnega lastnika. Sodrugi naj vplivajo, da bodo vse blagajne pristopile. Naslov za dopise: Zveza bolniških blagajen v Ljubljani, Tur-

jaški trg 4/I. Za dneve 2. in 3. februarja sklicani ustanovni občni zbor se je moral preložiti na poznejši čas in bodo blagajnečlanice o vršitvi zbora pravočasno pisмено obveščene.

Beguncem, ki so dobivali do sedaj begunsko podporo na plačilne pole okrajnega glavarstva: odd. skrb za vojne begunce v Ljubljani, se je begunska podpora vsem, brez izjeme na podlagi naredbe št. 267 uradnega lista s 15. januarjem 1919 ustavila. Ker bo begunski oddelek podpore po določilih naredbe št. 260 Uradnega lista na novo odmeril, se morajo vsi begunci tega okoliša, ki imajo po novi naredbi pravico do podpore, če jo hočejo še dobiti, na novo zglasiti, in sicer v Ljubljani pri policiji, oziroma pri policijskih stražnicah dotičnega mestnega okraja, kjer stanujejo, v okolici in v vrhniškem okraju pa pri županstvih. Begunski urad do konca februarja ne bo sprejemal nobenih prijav, da zamore hitreje izvršiti odmero.

Žigovanje bankovcev po deželi. Opozarjamo in prosimo vsa okrajna glavarstva, da poduče z vso strogostjo podrejena jim županstva, da morajo bankovce štempljati do vštete večine v s a k d a n, ako pridejo take stranke. Dogaja se namreč vedno in vedno, da prinašajo kmetice in kmetje denar z dežele h komisijam v Ljubljano, češ da domači župan noče več štempljati, da je v dotični občini že vse opravljeno itd. Če župani svojih državljanjskih dolžnosti nočejo vršiti, naj se jih prav občutno kaznuje in odstavi. Vsak bi zabavljial čez razmere, če pa mora sam vršiti poverjeno državljanjsko dolžnost, ki ni prav nič težka, pač pa važna, se pa skuša odtegniti ji! Naj županstva določijo gotove ure za žigovanje. Predpis zahteva, da mora vsak človek dati bankovce štempljati v oni občini, v kateri stanuje.

Pri žigovanju bankovcev naj občinstvo samo na to pazi, da dobi v s a k bankovec za 10 K ali več poleg štamplilje t u d i številko zapisnika. Zgodilo se je pri par komisijah izpočetka, da so pri manjših množinah bankovcev (brez pismene prijave) pozabile na bankovce pripisati tudi številko. — Ljudje, ki ne stanujejo v Ljubljani, morajo iti le k svojim županstvom žigosati, ne v mesto.

Žigovanje bankovcev. Razen že objavljenih zavodov, kateri žigosajo bankovce, se občinstvo opozarja, da je ta posej prevzela tudi »Zadružna zveza«, Dunajska cesta št. 38.

Koliko je vreden dinar? Svoj čas je bilo javljeno, da je vrednost dinarja enaka vrenosti franka. Z druge strani pa zopet pravijo, da je vreden dinar v Švici le 30 centimov, kakor tudi naša krona. Koliko je torej vreden srbski dinar?

Razpis službe šolskega sluga. Na I. državni gimnaziji v Ljubljani je namestiti 2. stalnega šolskega slugo s sistemiziranimi službenimi prejemki in s pravico do službene obleke, oziroma denarnega namestka zanjo. Prosilci naj vložijo pravilno kolkovane in s šolskimi izpričevali, izpričevalom o znanju jezikov in o dosedanjem službovanju ter z uradno zdravniškim izpričevalom o zdravstvenem stanju opremljene prošnje do dne 20. februarja 1919 pri Višjem šolskem svetu v Ljubljani. Vojni invalidi, ki so sicer sposobni za tako službo (§ 1. zakona z dne 25. januarja 1914, drž. zak. št. 15), imajo prednost v zmislu naredbe Narodne vlade SHS v Ljubljani, št. 115, z dne 20. novembra 1918.

Kovinarji v Ljubljani za mladino. Zadnjič so poročali, da so kovinarji podarili 129 K, danes dostavljamo, da so kovinarji v avtodelavnicah (artiljerijska delavnica) zopet poklonili kovinarski organizaciji 153, torej skupaj 282 K z željo, da se ta znesek porabi izključno za mla-

dino. Odbor bo ustregel želji zavednih tovarisev v popolnem obsegu in želi, da bi storili tudi drugi delavci enako.

Trbovlje. Kakor čujemo, je odbor stavbene in gostilniške zadruga »Delavski dom« pri eni izmed zadnjih svojih sej sklenil zgraditi na zemljišču, ki pripada k »Delavskemu domu«, veliko dvorano. To idejo in ta sklep mora vsakdo, posebno strokovno organizirano delavstvo najtopleje pozdraviti! Skrajni čas je pa že tudi, da se ta zares krvava potreba spravi v tir in uresniči, kajti resnici na ljubo moramo konstatirati, da je pomanjkanje primerne, velike dvorane v Trbovljah naravnost kričeč nedostatek. Če pomislimo, kakšen križ je na primer s shodi pozimi in tudi poleti ob slabem vremenu, tedaj ne moremo drugače, kakor izproženo idejo, ki je z dotičnim sklepom našla potrebni odmev, prav krepko podpirati. A ne samo shodi povzročajo veliko težavo, ker ni dvorane, posebno govornikom, tudi vse naše organizacije silno trpe. Že zdavno bi lahko imeli naraščaj, ki bi svojim mnogoštevilnim tovarišem po trudapolnem delu nudili potrebnega razvedrila z primernimi gledališkimi predstavami in drugimi zabavami. Imamo pevski zbor rudarjev, ki bo, o tem smo prepričani, z veseljem napel vse svoje sile, da se večkrat oglasi in pokaže, kaj zna. Lepa pesem bo naravnost blagodejno učinkovala na našega trpina rudarja. Naša rudarska godba pod spretnim vodstvom za godbo navdušenega, vrlega sodruga Kolenca, je dosegla višek popolnosti, ki je občudovanja vreden, ta, o tem smo prepričani, ne bo odrekla svojega sodelovanja. Uvaževati je treba, da vso dolgo zimo ni mogoče prirediti niti ene poštene veselice, zakaj, ker ni pravega prostora za to. Usoda naših kulturnih naprav in organizacij je vsled tega zelo težavna že zaradi tega, ker jim manjka torišča, ki bi jim nudilo priliko, da se razvijejo; skratka njih obstoj brez takega torišča je podoben životarenju brez potrebnih predpogojev. Pravimo, da je našemu delavcu nujno potrebno primerno in pošteno razvedrilo. S tem pa seveda še ne pravimo, da morajo biti veselice kar na dnevnem redu. Ne, na misli imamo tudi nekaj družega, v prvi vrsti so to naši shodi. Ako bomo imeli potrebno dvorano, tedaj se nam ne bo treba ozirati na vremenske neprilike, ki nam časih povzročajo prav neprijetne sitnosti. Poleg resne besede o političnih, gospodarskih in strokovnih odnošajih bi v takem prostoru naše delavstvo poslušalo tudi poučno snov raznih predavateljev. Posebno poslednje nam je potrebno, predavanja in zopet predavanja. Naš tovariš delavec je pouka in naobrazbe potreben: Dajmo mu, po čemer hrepeni in češar si želi. Trud se bo izplačal, dobili bomo trdne, prepričane socialiste, ki jih bo dičila razsodnost in kremenit socialističen značaj. Na noge torej, zavijajmo si rokave in lotimo se dela, da pomladi leta 1919 otvorimo s primerno proslavo dvorano »Delavskega doma« v Trbovljah.

Iz Tržiča. Tudi tržiško delavstvo usnjarske industrije se je začelo zavedati. Dosedaj so bili organizirani samo posamezni učeni strojarji, sedaj so pa delavci izprevideli, da ne gre drugače, da se organizirajo vsi. Zatorej so sklicali 15. t. m. zvečer v gostilni pri Kavčiču sestanek pod predsedstvom sodruga Hribarja, kjer je sodrug Vrhunc pojasnil pomen strokovne organizacije. Delavci so bili zadovoljni s tem, kar so slišali in so si izvolili odbor in se vpisali v organizacijo. Več kot tri četrtine vseh delavcev, zaposlenih v tej industriji je že pristopilo. — Torej, delavci, postavili ste si temelj, kakršnega še ni imela ta organizacija. Le tako naprej! Priglašajo se vsak dan novi člani, kmalu bodo vsi delavci organizirani in potem se

bomo kos boriti za izboljšanje svojih slabih razmer.

Tudi na železnicah bodo delali po osem ur. Z 20. t. m. se je uvedel pri železnicah začasno osemurni delavnik za vse kategorije delavcev. Narodna vlada je pozvala upravo državne in južne železnice, naj se glede delavne dobe pri vseh ostalih kategorijah uslužbencev medsebojno posvetujeta in varujoč prometne in upravne interese železnice našega ozemlja pripravita dogovorno z zaupniki uslužbencev primerne predloge.

Nova podjetja. V Zagrebu so osnovali delniško družbo pod imenom »Industrija mesnih izdelkov«. Glavnica znaša 1 milijon kron. Družba bo zgradila moderno klavnico, tovarno za led, ter tovarno za izdelovanje salam in konserv. — V Ljubljani osnujejo veliko podjetje za izdelovanje marmelade in sadnih konserv. Potrebni kapital zbirajo potom delnic. — Izprožili so tudi misel za ustanovitev velike tovarne za izdelovanje poljedelskih in gospodarskih strojev.

»Prijave kronskih terjatev v inozemstvu.« Z žigosanjem bankovcev započeto akcijo nadaljuje kr. ministrstvo v Belgradu s popisom kronskih terjatev v inozemstvu. Vsak, kdor ima v inozemstvu kaj v kronah terjati, naj svojo terjatev sigurno prijavi do 5. februarja 1919 poverjeništvu za finance v Ljubljani. Več pover na drugem mestu tega lista objavljeni »Javni poziv«. Kdor hoče varovati svojo korist, naj ne zamudi postavljenega roka.

Državno vijeće države SHS. Kakor poroča Jugoslovanski dopisni urad, je bilo na zadnji seji ministrskega sveta definitivno sklenjeno, da pride v državno vijeće iz osvobojenih jugoslovanskih pokrajin 188 delegatov. Hrvatska in Slavonija pošljeja z Medjimurjem in Reko vred 62, Slovenija 32, Istra 4, Dalmacija 12, Črnogora 12, Bačka, Banat in Baranja 24, Bosna in Hercegovina 42 delegatov. Dosedanje število članov državnega vijeća iz osvobojenih pokrajin je znašalo 182, dočim je srbska skupščina izbrala iz svoje srede v državno vijeće 34 članov ter 24 članov iz Macedonije. Ker je povišano število članov iz osvobojenih pokrajin za 6, se bo razmeroma tudi zvišalo število članov srbske skupščine in ono, zastopnikov Macedonije.

»Službeni list kraljevine SHS.« Zadnji ministrski svet v Belgradu je sklenil, da naj takoj preneha izhajati dosedanja uradni list »Srpske Novine«. Namesto njega začne izhajati »Službeni list kraljevine SHS«. Naslov lista bo natisnjen en dan v cirilici, drugi dan v latinici. Prav tako bo tudi besedilo deloma v cirilici, deloma v latinici. Vsi članki in naredbe bodo objavljene v cirilici in latinici.

Shodi.

Dne 25. januarja 1919:

Ptuj ob 6. zvečer, poroča sodrug Kocmur.

Studenci (pri Mariboru) ob 6. zvečer.

Dne 26. januarja 1919:

Vrhnik ob 3. popoldne, poroča inž. sodr. A. Štebi.

Poljčane ob 2. popoldne pri Baumannu, poroča sodr. Kopač.

Celje ob 7. zvečer »pri Zelenem travniku«, poročata sodruga Kocmur in Kopač.

Štore ob 2. popoldne, poroča sodrug Kocmur.

Fal (pri Mariboru) ob pol 4. popoldne.

Leše. Shod rudarjev, ki se je vršil dne 19. t. m., je bil tako obiskan, da so se gorenji, dokaj veliki prostori gostilne g. Grobelnika izkazali premajhni. Bilo je navzočih tudi mnogo delavk. Predsedo-

val je shodu stara naša korenina sodrug Ivan Vošank, poročal pa je sodrug Tokan iz Ljubljane. Pred tem pa je poročal sodrug Štefan Vošank o uspehu deputacije industrijskega delavstva v Mežiški dolini, katera je bila minuli teden pri Narodni vladi v Ljubljani. Upamo, da bo ta intervencija in pa kolektivna spomenica vladi rodila potrebnega sadu. Poročila so navzoči vzeli odobruje na znanje. O razmerah, ki vladajo tukaj, bomo še pisali.

Črna. V nedeljo, dne 19. prosinca t. l., smo imeli tukaj shod rudarjev, ki je bil nad vse dobro obiskan. Obsežna dvorana gostilne gospoda Kruljca je bila v pravem pomenu besede nabitá polna. Udeležilo se je shoda tudi mnogo žensk — delavk. Shod je otvoril sodrug Mori, poročal pa je sodrug Tokan iz Ljubljane. Govornik se je obširno pečal z vprašanji, ki prav živo zadevajo tukajšnje rudarje. Zlasti je omenjal spomenico, katero so zaupniki rudarjev Mežiške doline v navzočnosti sodruga Kocmurja kot pooblaščenca poverjenika za socialno skrb sestavili dne 7. in 8. januarja t. l. v Prevaljah. Navzoči so se z vsemi koraki, ki se jih je storilo, brez izjeme strinjali. Zanimanje za strokovno organizacijo je pri nas postalo prav živo, kar moramo le pozdravljati.

Trbovlje. Javen shod rudarjev se bo vršil v nedeljo dne 2. svečana 1919 ob 3. popoldne na dvorišču »Delavskega doma«. Poročalo bo več delegatov, ki se udeležijo I. glavne ustanovne skupščine Unije slovenskih rudarjev. Tovariši in žene, pridite vsi!

Možice. Shod rudarjev, delavcev in delavk iz žgajnic se bo vršil v nedeljo dne 26. prosinca 1919 ob pol 11. uri popoldne v gostilni g. Vivata. Tovariši in tovarišice, pridite polnoštevilno.

Guštanj. Važen shod kovinarjev se bo vršil v nedeljo dne 26. prosinca 1919 ob 5. uri popoldne v prostorih gostilne pri »Pošti«. Kovinarji, udeležite se shoda polnoštevilno!

V Možicah in Guštanju poroča sodrug Tokan iz Ljubljane.

Svetovni pregled.

Socialno demokratična vlada v Nemčiji. Iz znanih rezultatov prihaja vtis, da izhajajo večinski socialni demokrati kot najmočnejša stranka iz volitev in da bo demokratična stranka brezdvomno načelovala meščanskim strankam. Zato se more domnevati, da bosta večinska socialna demokracija in nemška demokratična stranka, opiti na pretežno večino naroda in narodne skupščine, mogli sestaviti skupno vlado. Izmed poslancev, ki jim je mandat že skoraj gotov, bi bil imeno-

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo da je v soboto 4. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 46. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 45 prispevek t. l. že poravnani. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

vati nemški nacionalni grof Posadowsky, neodvisni socialni demokrat Haase, odstavljene policijski predsednik v Berlinu, neodvisni socialni demokrat Eichhorn in nemški demokrat, bivši državni tajnik dr. Dernburg.

Socialni demokrati v nemški narodni skupščini. Glasom Čehoslovaškega tisk. urada ceni »Frankfurter Zeitung« št. 10 socialistov večine v narodni skupščini na približno 200. Nemški demokratje bodo najbrže imeli sedemdeset sedežev.

Sklicanje nemške narodne skupščine v Weimaru. »Neue Berliner Zeitung« piše: Merodajno za sklep vlade, da je sklicala narodno skupščino v Weimar, je uvaževanje, da se skupščina ne bo bavila z dnevnimi vprašanji, marveč, da bo vršila svoje trudapolno delo brez upliva dnevnih dogodkov. Za to delovanje je idilski Weimar resnično najbolj prikladen. Prihodnji državni zbor bo kakor doslej seveda zboroval v Berlinu, ki bo tudi v dobi zborovanja narodne skupščine v Weimaru ostal sedež vlade. Pravitako je že danes gotovo, da bo zborovala ustavo-dajna pruska narodna skupščina v Berlinu.

Iz Češke. Češkoslovaško ministrstvo za javna dela se pogaja z rumunsko vlado o dobavi surovega in mineralnega olja. — Slavna češka pisateljica Ernst Denis in V. K. Rais obhajata 70- oziroma 60-letnico svojega rojstva. Rais je zelo popularen. — Češki častniki nosijo sedaj, z ozirom na naredbo ministrstva za narodno obrambo, črne žametne čepice na francoski način. — Praško vojno ministrstvo razglasa: Orožje sme nositi le vojaštvo. Izven službe ga ne smejo nositi ne častniki, ne vojaki. Pametna naredba, ki bi tudi v Ljubljani preprečila precej ubojev in pretepov. (Op. stavca.) — Češkoslovaške legije se vračajo polagoma iz Francije. Vsak dan se pripelje v Prago kak poseben vlak. — Znani češki boljše-vik, sodrug Muna, se je vrnil z nekaj tovariši v svojo domovino in začel tam s komunistično-boljševiško agitacijo. Dasi vlada na Češkem zborovalna svoboda, se mora oni, ki se je vrnil pravzaprav iz ujetništva, misleč, da v svobodno domovino, skrivati vsak dan pri kakem drugem prijatelju zato, ker hoče agitirati za socialistično republiko... Izvoliti nameravajo komisijo iz vseh čeških socialističnih strank, pred katero naj bi se Muna zagovarjal. Za to komisijo se v nemajo posebno njegov ožji rojaki Moravci in Šlezijci. Zaenkrat je še ni. — Brnski uredniki dnevnikov so sklenili ustanoviti si stanovsko organizacijo pod imenom »Syndikat brnskih dnevnikarjev«. — V Nemškem Brodu so se vršile velike demonstracije proti draginji sukna in živil.

Cenzura inozemskih pisem. Do nadaljnjih odredbe se morajo oddajati pisma, ki so namenjena v inozemstvo, odprta in opremljena z odpošiljateljevim naslovom. Pisma, ki jih cenzurne oblasti niso zaznamovale za dopustna, se ne odpošljejo, oziroma ne dostavijo.

Neutrálne države in zveza narodov. Posebni poročevalec Reuterjevega urada na mirovni konferenci v Parizu javlja: Sklep mirovne konference, da se bodo o načelih zveze narodov posvetovale samo države, ki so se udeležile vojne, je povzročil med zastopniki nevtrálnih držav precejšnjo nezadovoljnost. Izjavili so, da nameravajo zavezniki ustvariti zvezo narodov in potem reči: »Načela zveze so ta in ta. Pristopiti morete zvezi, ali pa tudi ne.« Zastopniki nevtrálnih držav so izjavili, da bi se njih pristop zvezi z istimi pogoji kakor Nemčija ne strinjal s častjo njihovih držav.

Draginja v Levovu. Red v Levovu vzdržuje večinoma ženska milica. Ceste so umazane, ker manjka ljudi za čiščenje. Majhna sveča stane 7 kron, 1 liter petro-

leja 30 kron, 1 q premoga 50 do 60 kron, 1 čaša pitne vode 30 vinarjev.

Razveljavljenje zasebne posestne pravice v Nemčiji. Čehoslov. tiskovni urad poroča: Dopisnik lista »Zeit« javlja, da izda berlinska vlada v kratkem razglas, v katerem se razveljavljajo zasebne posestne pravice glede rudnikov in veleposestva.

Dopisi.

Iz Kočevja nas več sodrugov naproša za objavo nastopnih vrstic: V »Delavcu« čitamo, da se vršijo marsikje shodi. Tudi pri nas bi bili shodi potrebni, posebno še, ker imamo tukaj jako veliko, zlasti mladih delavcev, ki pravzaprav ne vedo, kaj je organizacija. Vsi ti bi gotovo postali člani naše strokovne organizacije, kakor hitro bi se jih poučilo, da je združenje dandanes nujno potrebno. Prosimo naše zaupnike, naj bi se tozadevno po možnosti potrudili. — Opomba uredništva: Z mnenjem kočevskih sodrugov popolnoma soglašamo, svetujemo jim, naj se vselej, kadar se jim zdi potrebno sklicati kak strokoven shod, obrnejo na Unijo slovenskih rudarjev v Trbovljah. Smo prepričani, da jim bo tajništvo Ur.ije kolikor mogoče ustreglo.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Sodrug L. Močnik, Guštanj. Zavojček »Delavca«, ki Vam ga pošljamo, je namenjen društvnikom organizacije kovinarjev, le tem naj se gratis deli. Ako pa rabite kaj lista v to svrhu, da pridobite nekaj novih naročnikov — kar bi bilo jako umestno — tedaj Vam pošljemo nekaj številčk posebej.

Zabužovca. Sodr. Iv. Jazbec. Kalendarjev ni več.

Mirna. M. M. Tvoj dopis smo s primernim pojasnilom poslali v Trbovlje. Zdravo!

Izdajatelj in odgovorni urednik

Ivan Tokan.

Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

Miši, podgane, stenice, ščurki in ves mrčes, p. ginit, ako porabljate moja najboljša, izkušena in povsod hvaljena sredstva. Za podgane, miši in poljske miši K 5; za ščurke K 5; Osobito je ka tinktura za stenice K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 2— in K 4—, tinktura proti ušem pri ljudeh K 3—, mazilo za uši pri živini K 2—; prašek za uši v obleki in perilu K 2—; tinktura za bluze pri vseh K 1:50; prašek proti pernim ušem K 2—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. JUNKER, Zagreb 6.,
Petrinjska ulica št. 3. III.

Čevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro- boks- in lak-usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

= Trpežni zimski =

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85— za moške, K 73— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska c. 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa. Ceniki se dobe zastoj in franko.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211		Turjaški trg št. 4. Franciška ulica št. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/211—1/212		Milšerjeva ulica 21
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—2		Turjaški trg 4.
	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8 zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

LJUBLJANA, Franciška ulica št. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd.

Stereotiplja. Litografija.